

фінансування соціальних видатків в умовах обмеженості бюджетних ресурсів потребує впровадження нових підходів до формування соціальних видатків, запозичення зарубіжного досвіду.

Януш Богдан

ст. гр. ФУПОзм – 21

Тернопільський національний економічний університет

janush727@gmail.com

Науковий керівник – к.е.н., доцент Квасниця О.В.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ШЛЯХОМ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Децентралізація виступає однією з форм розвитку демократії, що дозволяє при збереженні держави та її інститутів, розширити місцеве самоврядування, активізувати населення на вирішення власних потреб та інтересів, звужити сферу впливу держави на суспільство, замінюючи цей вплив механізмами саморегуляції, виробленими самим суспільством, зменшити витрати держави і платників податків на утримання держапарату. Для забезпечення однієї з цілей децентралізації, – покращення фінансової спроможності громад, необхідним є пошук нових шляхів та механізмів удосконалення даної реформи. Саме тому особливої уваги потребує виокремлення пріоритетних шляхів фінансування місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Німецький економіст Умпфенбах у середині ХІХ столітті твердив, що «місцеві інтереси набагато точніше можуть бути оцінені на місцях, ніж центральною владою яка задовольняє їх за вищу ціну, ніж місцева влада». Компетенція органів місцевого самоврядування в тій чи іншій країні є різною, але спільна тенденція – те, що до сфери повноважень місцевої влади належить питання, у розв'язанні яких зацікавлені безпосередньо місцеві жителі [1, с. 158].

Французький учений Б.Гурне у своїй праці «Державне управління» визначив децентралізацію як «спосіб територіальної організації влади, при якому держава передає право на прийняття рішень з певних питань або у певній сфері структурам локального або регіонального рівня, що не входять до системи виконавчої влади і є відносно незалежними від неї» [2, с. 27].

На сучасному етапі державотворення Україна всебічно спрямовує свої зусилля на реалізацію євроінтеграційного курсу, виконання міжнародно-правових зобов'язань, в тому числі з питань розвитку місцевої і

регіональної демократії. Подальша демократизація суспільства, децентралізація влади на засадах субсидіарності були і залишаються пріоритетами України. Важливу роль у цих процесах відіграє реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади відповідно до основних положень Європейської хартії місцевого самоврядування, яка стала невід'ємною складовою національного законодавства у цій сфері.

Значимим кроком у напрямі посилення процесів децентралізації фінансових ресурсів та реалізації політики фінансової децентралізації в цілому було прийняття Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка розроблена відповідно до положень Європейської хартії про місцеве самоврядування [3] на основі пропозицій вітчизняних та міжнародних експертів та за погодженням з представниками асоціацій органів місцевого самоврядування.

Першочерговим кроком на шляху реформи місцевого самоврядування стало завдання щодо фінансової децентралізації, яка розпочалася шляхом прийняття змін до Бюджетного і Податкового кодексів України, зокрема передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і стабільних джерел доходів для їх реалізації; стимулювання територіальних громад до об'єднання та переходу на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом з відповідним ресурсним забезпеченням на рівні міст обласного значення тощо.

Наступним важливим кроком стало прийняття Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [4] та Методики формування спроможних територіальних громад [5], затвердженої постановою Кабінету Міністрів України у квітні 2015 року з метою запровадження правових засад формування спроможних територіальних громад шляхом підвищення їх фінансової та економічної спроможності.

Зазначені законодавчі акти надали можливість органами місцевої влади розробити та схвалити в регіонах перспективні плани формування спроможних територіальних громад відповідних областей та подати їх на затвердження Уряду.

В подальшому доцільним є посилення системності та послідовності у реалізації бюджетної політики щодо децентралізації, визначення відповідної структури дохідної частини місцевих бюджетів різних рівнів. Фінансова децентралізація певним чином сприяє макроекономічній стабілізації, упорядкуванню видатків бюджету, одним із важливих аспектів цього є створення умов для економічної конкуренції між адміністративно-територіальними одиницями.

Підсумовуючи відзначимо, що запровадження політики децентралізації має стати дієвим фактором стабілізації соціально-

економічної ситуації, виходу з фінансової кризи, подолання суперечностей між різними рівнями влади, організації відносин між центром, регіонами та територіальними громадами на принципах розподілу сфер відповідальності й компетенції, а також партнерства у сфері забезпечення громадян України державними та місцевими благами, сприяти підвищенню ефективності використання бюджетних коштів на всіх рівнях управління. Реалізація бюджетної децентралізації має спиратися на адміністративно-територіальну реформу в Україні та нову ідеологію державного управління, яка визначає основний зміст діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування як діяльність щодо надання ефективних послуг.

Література:

1. Науменко А.М. Сутність та необхідність децентралізації в процесі реформування економіки України // А.М. Науменко / Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2007. – №3 – С. 157-160.
2. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: Навчальний посібник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 560 с.
3. «Європейська Хартія про місцеве самоврядування» від 15 жовтня 1985 року. Страсбург, Рада Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
4. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 р. №157-19. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
5. Постанова КМУ «Методика формування спроможних територіальних громад» від 08.04.2015 р. №214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

Януш Тетяна

ст. гр. ФУПОзм – 21

Тернопільський національний економічний університет

tanyauanysh@ukr.net

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С. Л.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ

В умовах формування та функціонування ринкової економіки значно посилюється роль та значення такої складової державних фінансів, як державний кредит. Державний борг утворюється внаслідок використання запозичень для реалізації фінансової політики держави, але, в той же час, його неконтрольованість призводить до деформації економіки, грошово-кредитної системи, фінансового ринку. Зростання боргових зобов'язань